

REDACTIA
TR. AULICH (ADAM)
ONAMENTUL
Anstro-Ungaria:
an fl. 10; pe 1/2
5; pe 1/4 de an
10; pe 1 lună fl. 1.
de Duminică pe
an fl. 1.50.
România și străinătate:
pe an 40 franci.
scripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:
de 1 și 2 garmond: priuta-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sînt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Închipuiri și realitate.

Fost destul să se împrăstie simplu
și știrea, că în jurul Ligei cultu-
se intenționează o muncă în sens
reculegere, pentru-ca presa maghiară
sune alarma și în fața primejdiei
îndemne pe patrioți la luptă stă-
toare...

„Alföld”, ziarul partidului apponyist,
pe anume (nrul dela 16 Maiu) ur-
toarele:

Acum, când Liga română eară a
st învială din morți și după știrile
norm, naționalitățile carăși s'au în-
cărășit pentru a începe munca crân-
și nebinecuvântată în contra noa-
... ori-ce patriot trebuie să re-
noască misiunea mare, pe care o
aici în Arad, Asociațiunea na-
mală“.

Așa mai departe: vrea să dove-
că Ungurilor, că noi sîntem agre-
ear' Kulturegyletul și câte so-
ți ungurești toate, s'au constituit
misiunea să apere neamul unguresc!
r' la această muncă se angajează
și autoritățile. În fruntea celor cu
adi Nemzeti Szövetség“ stă însuși
mul comitatului, ca astfel prin
uni oficioase să se poată ajunge
ce prin inițiativa privată ar fi
deputință.

„Budapesti Hirlap“ merge și mai
arte. Se avintă la politică înaltă.
e (nrul dela 15 Maiu), că oamenii
Sturdza n'ar fi pentru o „acțiune“
Ligei, din cauza constelațiunilor po-
e externe. Studenții însă, aliați
„fleviștii“ și conservatorii, „mână
ururile înainte“, spre o alianță cu
eraliștii din... Austria. Numai dl
chiă mai stă, în privința asta, în
ervă, dl Urechia și un student ma-
onean, care este în contra a ori-ce
iune îndreptată în contra actualei
anisări a monarhiei austro-ungare.
âte afirmațiuni, atâtea, stupidități.
orba e însă, că aceste stupidități
debitate anume pentru a pro-
ntre naționalități diversiumi ear'
Uguri să-i îndemne la o atitu-
e mai agresivă încă, pentru-ca nu
va într'o bună dimineată ei să
că era soviniștă și-a trăit traiul,
să fi făcut vre-o ispravă.

Noi cunoaștem lucrurile din Ro-
nia precum și pe bărbații politici
acolo.

Știm, că dl Sturdza și bărbații de
cari-l ajută în conducerea sta-
i, puțin se pot preocupa de mer-
Ligei și cu atât mai puțin își
ot ca chemare a conduce politica
nici, ci dacă ne vom purta brav,
vor lauda, ear' dacă vom duce-o
ea de doi ani încoaci pot cel
să regrete partidul nostru na-

țional, cum trebuie să se întristeze
ori-ce frate vîzîndu-și fratele în ră-
teire.

Tot așa, sîntem siguri, că ori-cât
vor sta în opozițiune, nici conserva-
torilor nu o să le treacă prin minte,
ca să agite în sens de a apropia
partidul nostru național de auto-
miștii din Austria.

Cât despre studenți, de asemeni știm,
că la congresul Ligei din anul trecut
mai ales prin ei s'a ajuns să se dea
acel faimos vot de blam „trădatori-
lor“, ca apoi tot cei cari atunci au
lucrat alături ori la spatele studenți-
lor, să vină și să caute în urmă a se
împăca cu „trădătorii“.

Ar rămîné „fleviștii“. Știm însă, că
șeful lor n'a fost nici măcar membru
al Ligei, că n'a luat parte la congrese
ale Ligei, și dacă e vorba să ia în
exploatare și chestia ardeleană, pre-
cum a luat-o pe cea macedoneană,
apoi desigur nimeni dintre noi nu s'ar
grăbi să-l felicite. D-sa i-a folosit pe
Macedoneni pentru a face greutăți gu-
vernului, ear în urmă în foaia d-sale
a luat apărarea Grecilor, dușmanii cei
mai înverșunați ai Românilor mace-
cedoneni.

Așa stau lucrurile în țeară, ear nu
cum le relatează foile ungurești.

Și dacă e vorba de îndreptarea lu-
crurilor, de o reculegere a Ligei, desi-
gur că nu s'ar ajunge la nici un bine,
când acolo s'ar face chestiuni de partid.
Trecutul o dovedește aceasta, și cei
cari în adevăr țin la Ligă, nu o să
facă și a doua încercare.

Ori-cât de bine s'ar porni însă tre-
burile, cu un lucru trebuie să ne tra-
gem seama. Nimeni să n'astepte milioane
din țeară, nimeni dintre luptătorii d'aici
să nu aștepte, ca din România să vină
tot, ear noi să nu jertfim nimic! În
trecut, nu tocmai de mult, se întărise
credința, că la Ligă sunt saci cu bani.
Cererile de ajutoare mergeau cu gră-
mada și mulți d'aici s'au expatriat nu-
mai crezînd că se vor feriți prin
ajutorul Ligei. E o nenorocire ca
această credință să se mai perpetue.
Și nu pentru-că ea duce în rătăcire
pe unii, ci pentru-că se poate observa
deja influența fatală a acestei credințe:
când e vorba de jertfa națională,
oamenii stau oare-cum uimiți și se
întreabă: „Dar bine, Liga nu dă
destul?“...

Celor dela Ligă să le fim mulțu-
mitori că pe vremuri, când Europa
nu cunoștea încă chestia română, ei
au agitat, au scris, s'au pus în legă-
tură cu atăția bărbați iluștri, căști-
gându-i pe toți causei române.
Ne-au pus, cu alte cuvinte, în pi-
cioare. Am da dovezi de slăbi-
ciune neiertată, când ș'acum, numai
la Ligă am alerga, când din forțele
noastre n'am pute face nimic.

Aceia dintre luptătorii nostri națio-
nali deci, cari vor să ajute ca parti-
dul să dea înainte, nu-și vor face so-
cotelile în combinație cu scrisese pre-
sei maghiare și nici vor socoti pen-
denta chestia națională dela reculege-
rea ori slăbirea Ligii, ci trebuie să zică
așa: Chiar dacă Liga n'ar mai pute
face nimic pentru noi, partidul națio-
nal există, programul nostru politic
așteaptă să fie rezolvat și trebuie să
jertfim tot, pentru intruparea dreptelor
noastre postulate...

„Ce serăcie e asta, ca să așteptăm
tot din altă parte“, spunea nu de
mult un luptător distins și un con-
deiu ager al vieții noastre naționale.
Continuă apoi: „Ce cheltuim noi pen-
tru cauza națională: ne ducem —
când ne ducem — odată pe an la
conferență!... Dar' eată, eu aș pute
plăti cel puțin 30—40 fl. pe an dare
națională... Și ca mine cunosc sute de
inși. Nu 'mi-a cerut însă nimeni și în
împrejurările actuale nici nu știu cine
s'ar simți autorizat să ceară!“...

Intr'adevăr, cine ar pute să tăgă-
duiască puterea neexploatăată ce prin-
tr'o bună organizațiune politică ar sta
la dispoziția conducătorilor?

Avem bune speranțe, că inițiativa
unei sănătoase organizări se va lua în
curînd. Cei doi ani de nenorocită
inațiune, durere, a descoperit atâtea
slăbiciuni, în cât cine va găsi și va
propune remediu fie chiar numai pen-
tru lecuirea unei părți din ele, va
bine-merita dela națiune.

Presa maghiară îmbărbătează pe
Unguri la luptă arătându-le primejdii...
închipuite.

Noi să ne îmbărbătăm, dându-ne
seamă de tristu realitate.

Lucruri slabe în Maramureș. După-cum
cetim în nrul ultim al lui „Marmaros Lapok“,
din Sighetul-Marmației, guvernul maghiar se
pregătește cu un nou act de volnicie. E
vorba de maghiarisarea cu sila a tu-
turo: numelor de comune, care nu sună
„ungurește“. Indemu la aceasta, după-
cum zice foaia soviniștă din Maramureș,
au dat locuitorii aceluși ținut. Acestia
au rugat pe ministru ca să le permită
schimonosirea numelor de sate. Guvernul
le mulțumește, acum însă nu le poate îm-
plini dorința de oare-ce prin maghiarisarea
parțială se face numai incurcă. „In cu-
rînd se va pune la cale, pe o scară foarte
întînsă maghiarisarea numelor de cătunuri,
sate, orașe care sună „străin“. Așa zice
ministru în rescriptul seu adresat maramu-
rășenilor.

Întrebăm acum pe Români din Mara-
mureș, că și ei au luat parte la acțiunea
pornită pentru maghiarisarea numirilor?
Ar fi o rușine pe întreg neamul românesc,
dacă ar fi adevărat ceea-ce se susține, că
insuși conducătorii Românilor din părțile
maramureșene consimt cu această nele-
giuire.

Icoana sinodului eparchial din Arad.

„Dreptatea“ n'a dat cetitorilor sei „ra-
porturi“ speciale despre lucrările sinodului
eparchial din Arad, fiind-că, zice raportorul ei,
membru totodată al sinodului, „îndată după
prima ședință mi-am format convingerea, că
raporturile uscate despre fie-care ședință,
prin datele lor nici pe departe nu ar con-
stitui o icoană completă oferită de gata ce-
titorului, despre întregul. Aceasta voesc s'o
fac, folosindu-mă de colorile genuine, albe
sau negre, precum sînt“. („Dreptatea“ No.
91 an. c.)

În consecință, raportorul-deputat face
icoana sinodului arădan nu pe temeiul da-
telor și faptelor positive, ci după concepți-
unea ce și-o formează singur cu ajutorul
organului vederei despre colori, concepțiune,
care poate fi clară ori întunecoasă, după
cum e ochiul trupului, luminos sau întune-
cat. Astfel, atribuesc eu slăbiciunii orga-
nului vederei faptul, că d-sa vede negru
unde este alb, și din contră, prezentînd
în chipul acesta o „icoană“ nu numai ne-
completă, dar' și falsă a sinodului eparchial
în ziarul „Dreptatea“, unde atacă fără cru-
țare tocmai acea parte a societății române
din Arad, care nu s'a retras și nu se re-
trage dela nici o acțiune și jertfă ce i-se
cere în interesul causei naționale.

Supărarea „Dreptății“ la aparință se vede
a fi urmat din cauza propunerilor comisiu-
nei permanente de verificare, cu care si-
nodul nu s'a învoit și nu le-a primit. Așa
a fost propunerea relativ la alegerea depu-
taților mireni Petru Truța și Dr. Constantin
Groza, în cercul Halmagiului, de a nu se
verifica ci a se ordina un nou scrutiniiu,
pentru oare-cari greșeli și scăderi de formă
trecute în protocolul de scrutiniiu, cu toate
că comisiunea de verificare singură con-
statase, că aleșii au întrunit totalitatea vo-
turilor din cerc și protocelele sinoadelor
parochiale încă sînt toate în ordine; așa
și propunerea cu privire la alegerea unui
deputat mirean în cercul Vinga, unde în-
suși raportorul comisiunei fusese comisar
consistorial, propunere, care concluda pen-
tru verificarea alegerii, deși în protestul în-
sinuat se invoca fapte, și persoane gata a
dovedi și cu jurămint abusurile și ilegali-
tățile cu care s'a făcut alegerea, pe când,
de altă parte, comisiunea de verificare pro-
punea nu numai anularea alegerii unui de-
putat mirean în cercul Aradului, dar' mai
propunea deodată și verificarea unei a treia
persoană, care nu avă mandat dela alegă-
tori, credențional de la colegiul de scru-
tiniu, ci numai voturile 325 dintr'o singură
parochie, Nădlacul!

Firește, că astfel de propuneri într'adevăr,
„resolute“ și arbitrare chiar, sinodul nu le
putea primi, decât nesocotind legea orga-
nică și regulamentele sinodali.

Cu privire însă la alegerea deputatului
mirean Ioan Beleş, comisiunea prin rapor-
torul ei dl P. Rotariu propune verificarea
alegerii din acel principiu, că regulamentul
nu recunoaște motive externe la censurarea
actelor de asemenea natură și că în timpuri
grele și între împrejurări critice serioșitatea
și prudenta împune mai ales lipirea de lege
și respectarea ei.

Această propunere cuprindea nu numai o
desavuare formală a concludului sinodal din
1894 Nr. 42, dar' și o acuză gravă, ca să
nu zic chiar denunțare, la adresa sinodului
eparchial de a fi săvîrșit act de neprudință
și ilegal, când, prin decisul amintit, ținînd

In suspens verificarea deputatului Ioan Beleş, a transpus „tot actul la Preasfințitul Sinod episcopesc spre a se pronunța“ din punct de vedere canonic, dacă dl Ioan Beleş, care în Dieta țării a votat legile politice-bisericești îndreptate contra libertății și autonomiei, poate fi el și membru în sinodul eparchial, a căruia chemare este a susține și apăra libertatea și autonomia bisericești?

Propunerea comisiei de verificare mi s'a părut foarte ciudată mai ales că tocmai dl P. Rotariu, în congresul național din anul 1895, tot ca raportor al comisiei de verificare, a propus în privința alegerii de deputat congresual a dlui Ioan Beleş, că „actul electoral, cu toate că se află în ordine dar' pentru ponderoase motive bisericești verificarea să se țină în suspens, cerându-se prealabila opinie a sinodului arhieresc asupra dreptului pasiv electoral al alesului“, ează congresul național-bisericesc sub Nr. protocolar 107 din 1895, în cauza verificării deputatului Ioan Beleş, cât și a deputatului Dr. Iosif Gall a adus următorul conclud principal:

„Alegerea deputaților Dr. Iosif Gall și „Ioan Beleş în partea formală se află în ordine; considerând însă, că numiții aleși deputați, ca membri ai legislației țării, în chestiunile așa numite politice bisericești au luat o înmă, care stă în contrast cu sentimentul general al clerului și poporului nostru și cu expresiile declarațiilor ale sinoadelor eparchiale și ale altor corporațiuni bisericești din întreaga provincia noastră metropolitană, care află în respectivele proiecte de legi un evident pericol pentru interesele vitale ale bisericei noastre: chestiunea de verificare a numiților doi deputați se ține deocamdată în suspens și Sf. Sinod episcopesc al provinciei noastre metropolitane este rugat, a se pronunța pe bazele canonice ale disciplinei bisericești, dacă acești doi membri ai bisericei în cauză surile concrete sunt ori nu sunt culpabili de vătămarea principiilor și a disciplinei bisericești.“

Fără a cerca după motivele, cari au determinat pe dl Rotariu, raportorul comisiei verificatoare, ca în chestia de verificare a deputatului Ioan Beleş, să facă o propunere ce stă în flagrantă contradicție cu concludul congresual cât și cu propriile sale vederi manifestate în congresul din 1895, am rugat pe P. S. Sa dl episcop, președintele sinodului eparchial și membru al Sf. Sinod, ca să dea deslușiri sinodului: dacă Sf. Sinod episcopesc s'a pronunțat ori ba asupra chestiunii de incompatibilitate ridicată încă cu ocaziunea congresului trecut în contra deputatului Ioan Beleş?

P. S. Sa dl episcop, după-cum constată și „Dreptatea“, a descoperit sinodului eparchial, că da: „Sf. Sinod s'a pronunțat asupra lui Beleş enunțând, că pe cât timp cineva este membrul cutărei parohii și-și împlinește datorințele, nu poate fi eschis nici dintre alegători, nici dintre aleși, prin urmare în contra verificării lui Beleş nu subversează motiv legal“.

În urma deslușirilor P. S. Sale, chestiunea de incompatibilitate considerându-se ca rezolvată de către Sf. Sinod episcopesc cu admiterea verificării, sinodul eparchial a verificat alegerea deputatului Ioan Beleş pe baza aceasta, nici decât însă pe motivele de oportunitate ale comisiei verificatoare. De aceea eu și alți deputați, cari în sinodul din 1894 și în congresul din 1895 am fost contra verificării, acum am votat pentru verificarea lui, căci altfel urmând, ori puneam la îndoială veracitatea cuvintelor P. S. Sale, ori desconsideram auctoritatea Stului Sinod.

V. Mangra.

(Va urma.)

Serisoare din Budapesta.

De ale Sârbilor. — Eșecul lui Perezel. — Moarte în loc de joc. — Veste tristă. — Succesul a două Române.

Budapesta, 4/16 Maiu 1897.

O amorțea totală pare că a cuprins și pe Sârbi și pe Slovaci, ca și pe Români. Pe Slovaci i-am văzut desbinându-se chiar în fața alegerilor dietale, când mai mare lipsă era, ca să arete lumii și stăpânilor, că se țin de concludul luat la congresul naționalităților ținut în capitala țării. Insuși conducătorul Stoianovics a candidat la un mandat de deputat dietal, cu programul partidului popular. Iar Sârbi, văzând cele ce domnește în comitetul nostru național, au început a se certa între sine, cu așa îndârjire, încât astăzi nu se sfîșie a-și în procesua foile, câte le au. Așa, săptămâna trecută, tinerul și inteligentul Sârb Dr. Brnko Ilici, adv. și redactor al foaiei „Srpstvo“ din Vršet a fost silit să intenteze proces pentru calomniare în potrița prof. de stat și redactor al moderatei „Budisnost“, Lazar Vezenkovits. Tribunalul a achitat pe patriotul Vezenkovits, carele umblă după „merite“ ponegrind pe cei mai desinteresați luptători ai neamului său, a cărui soarte, după cum se vede, nici că-l interesează. Pare că umblat în școala unor redactori de ai noștri!

Zilele trecute ministrul Perezel a mers la Szabadka pentru a lua parte la inaugurarea a două institute humanitare. A fost primit

însă foarte rece. Majoritatea populației alcătuită din Bunevați a stat departe de sărbări, nu doar că nu s'ar bucura de cele două institute humanitare, dar e mâncată și ea de necazuri și de „fericiri“ ungurești. Foia vieneză „Das Vaterland“ e informată, că Bunevații se vor organiza în partid de sine stătător și că nu se vor lăsa până ce nu vor arunca pe conaționalul, dar acum renegatul vicespan al com. Timișoara, Deschân Achill. Căpătuiții guvernului de prin Szabadka și de prin comunele locuite de îndrăsnicii și binesituații Bunevați, se tem foarte. Dealtmîntrelea chiar și cu invitarea lui Perezel, au voit să îndulcească pe Bunevați, spre mai marea lor amărăciune, însă nu le-au succedat.

Cât de infurati sunt Sârbi pe Maghiari o dovedește destul de invederat știrea din Eszek, adusă de foia „Szabad Szó“. Țeranul sârb Vidacovici a împușcat pe doi Maghiari, pentru-că aceștia, după cum spune foia maghiară, au avut îndrăzneala să roage pe Vidacovici, ca să le dea și lor jucătoare. Aceasta întru atâta a infuriat pe Vidacovici, încât i-a împușcat pe amândoi, iar după ce au căzut jos, turbând de mânie, ar fi zis: „Unde mai sunt Unguri, să-i împușc“. Sârbul a fost condamnat la 5 ani închisoare. Întrebat fiind de către președintele tribunalului, că de ce i-a omorât, Vidacovici a răspuns: „I-am omorât, fiindcă noi Sârbi nu putem suferi pe coloniștii Unguri“. Din cuvintele acestea ale unui țeran, ar putea trage o bună învățătură marele colonizator Beksics Gusztáv.

Cu mult mai blăjini însă se par a fi fiii Maramureșului, căci despre ei numai bine pentru noi nu se vestește și pentru stăpânire sunt un adevărat popor „model“ după-cum li poreclesc foile ungurești. Răsfoind foile maghiare, mi-a căzut în mână și „Marmarosi Lapok“. Durere însă, căci ceea-ce acolo am aflat, numai bucurie nu a putut aduce inimii mele.

La loc de frunte și cu litere mari era scris acolo, că pe coala dlui „Ivody László, gör.-kath. român esperes“, s'au înscris de membri ai lui „Marmarosi közművelődési egyesület“ (Reun. cult. maramureșană) următorii domni și doamne: Rednik István-né, Pap Cornelia, Rednik Mariska, Guda Anna, Floris Simon, Michnea Todor, Orba Szimjon, Ilés Grigor, Orba Mihály și Ivody László. Adece cu totul 9 membri români ai unei reuniri de maghiarisare! E condamnată purtarea Românilor din acelele părți, dar' cu atât mai de condamnat sunt preoții și protopopii, cari ca și slăbănogul „Ivody László“ nu se sfîșie a umbla din casă în

casă, pentru a prinde pe Români în lațurile societăților de maghiarisare.

Unde sunt bărbății cu inimă, cari să ridice pe Români din acele părți, din amorțea cea înecătoare? Unde sînteți voi, preoților și învățătorilor? ori cu toții v'ați părăsit neamul și acum umblați după merite patriotice, maghiarisând pe frații și credincioșii voștri?

Înainte de a încheia, nu pot să nu fac amintire de succesul cel mare ce l-au avut două domnișoare Române, amândouă eleve la conservatorul de aici. În seara de 11 l. c. direcțiunea conservatorului a aranjat un concert. Ca de obicei, debutanții la astfel de concerte sunt recrutați dintre cei mai talentați elevi și eleve. De astădată am avut privilegiul să admir marele talent artistic al d-șoarelor Valeria Opriș, fiica dlui Petru Opriș, director de poste și telegraf în Pécs, precum și pe d-șoara Valeria Pop, carea posedă un glas dulce și fermecător.

Amândouă au fost frenetic aplaudate de către numărul public, care încântat de succesul concertului de astă-iarnă, a venit să le asculte și acum.

D-șoara Opriș, cu toate că numai din toamna trecută a venit la conservator, totuși a executat cu o precizie rară punctele-i destinate din program. Îndesebi romanța lui Rubinstein-Wienanszky și mazurca lui Hubay a succedat atât de bine, încât însuși compozitorul și directorul conservatorului s'au grăbit a-i gratula și a-i strînge mâna cu căldură.

D-șoarele Opriș și Pop numai cînte ne fac, și nu pot decât să le doresc tot succese pe cariera, pe care au apucat.

Blondin.

Sinodul archidieceșan.

(Dare de samă pentru „Tribuna Poporului“)

Sedința a V-a (6 Maiu n.)

(Urmare.)

Partea privitoare la rațiociniile restante ne dă o tristă iconă despre anomalia în administrarea averilor pentru care nu știi pe cine să învinuiești: pe consistor sau pe oficiile administrative subalterne dela protopopi până la epitropi. Din conspectul alăturat este evident, că protopresbiteratul Geoagiu II., este în restanță cu 92% din rațiociniile, Turda 91%, Mediaș, 89%, Deva 70%, Făgăraș 67%, Hațeg 66%, Treiscaune 52%, Agnita 48%, Mercurea 48%, Avrig 46%, cu mai puțină restanță e protopresbiteratul Albei-Iulia, cu 9%, Cohalm 10%, Sebeș 11%, Lupșa 11%, Câmpeni 11%, Bran 12%, Seliște 13%, Brașov I,

HERO ȘI LEANDRU

(VALURILE MĂRII ȘI ALE AMORULUI)

Tragedie în 5 acte

de

GRILLPARZER

Trad. în metru original

de

CONSTANTIN BBRARIU.

Actul IV.

(Urmare.)

Hero:

Trebuie? deci fie.

Sacerdotul:

S'o iai și pe amica ta, pe lante, Ea-ți place mult, mai scurt îți va fi drumul.

Hero:

Ce-i drept, stăpâne, te voi asculta. lante, vină și arată-mi drumul! Vorbind voioasă, tu mi-l vei scurta Și când voi obosi, întinde-mi brațul.

Rămâi cu bine, pace-a locuinței, La revedere, până nu e seară!

Dar' unde ești? Fii, lante, tu azi Hero. Și cugetă, vorbește pentru mine.

Cu drag eu altă-dată fi-voiu lante Și — nu auzi? — nu fi supărăcioasă. (Cuprinzând gâtul lantei, pleacă.)

Sacerdotul:

Adânc în pieptul meu opresc mânia? Nu n'cape îndoială, prea sînt semne! La templu un bărbat și Hero știe; Din cei doi juni, nu-i îndoială, unul.

Leandru și Nauceros ei se chiamă, Sunt din Abydos, i-am găsit în luncă. Ascunde ea de mult și se preface, Sau numai azi, acum abia începe? Nauceros și Leandru! Care-i oare?

(întinde mâinile cu palmele deschise.)

La amândoi aceeași sorți în cumpeni, Și numele le sînt de o țarie, Cu tot atâtea sunete la număr, Același drept au ei la fericire. Dar' nu-i plin de vieață și de suflet, Amicul seu e mort, e mort în vieață; Departă sînt ei, voiu întinde cursa, Și vai de cel ce ar mai reveni! Nefericite! Ce întinzi tu mâna, Spre-al meu copil și-a Zeilor ființă?

(întors spre fund.)

Bêtrâne, înc'ăice? Sus să mergem! Vom cerceta a faptei semne-ascunse, Și vom desvelul ori-care urma. Când ează va fi noaptea și lumina —

Tu somnurosule, tu pierdevară, Și totuși, nu se poate să greșim? Încrederea de-i oarbă, bănualea Ușor prea multe vede; cel puțin Îți poruncesc să stai la îndoială Până voi zice: crede! nu te spăria! Treci înainte și deschide ușa.

(păzitorul se duce spre turn.)

De-acuma pace! Fapta năroziei N'o afle dimineața; fie ștearsă!

(Cu păzitorul intră în turn.)

Altă scenă.

Regiune mică la țărmul dela Adydos. Casa lui Leandru la dreapta spre față. Lângă ea spre fund un copac cu o iconă votivă.

Nauceros vine și stă înaintea căsuței, bate cu piciorul în pământ.

Nauceros:

Leandre, n'auzi? — Nu deschizi, Leandre? Cântarea mea pe lume încă-l ține. Plecând aseară l-am lăsat acasă Și astăzi încă — povestesc vecinii — Deschisă n'a fost încuiata ușă, Dar' am să-l mai păzesc cu îngrijire.

De ce întârzie? Ce pierde timpul? Prea mare-i e durerea? — Sau, se poate? Uitând de boală și de supărare Trântit pe pat visează? Ho, Leandre!

Mă jur la Zei, de nu deschizi pe loc, Îți farăm ușa —

totuși curios —

(Caută prin crepăturile ușii)

(Leandru vine din stînga, din fund.)

Leandru:

Huhup!

(se retrage.)

Nauceros (repede întorcându-se):

Amic seu dușman? Cine-i?

Leandru:

Ha ha!

Te-ai spăriat? (are un băt în mână și subsuori un văt; pe el vorbește cu Nauceros leagă o masă la anulă capetele bătăului.)

Nauceros:

Tu ești? Și vesel? Rîzi

De-al tîu conducător și meșter?

Apoi — ce vîd — de unde vii, Leandru!

Nu te-am lăsat aseară în căsuță?

Și azi — eu știu, mi-au povestit vecinii —

Deschisă n'a fost ușa încuiată.

De unde vii și cum?

(vrea să apuce pe Leandru de mână, ca să îl rupă ocupațiunea acestuia.)

Leandru (ferindu-se):

E bătul, steagul meu!

Nauceros:

Ud este pîrul, haina se lipește,

Ai fost în mare.

(Va urma)

cu 13%, Cetatea-de-Baltă cu 13%, Solnoc cu 17%; pe anii 1888—1896 aveau să se aştearnă la consistor în total 8442 raţiocinii, din cari sunt în restanţă 3134 (din cele externe: 4471 sînt cu absolutor şi 87 în stadiul de revisiune); din 323 raţiocinii ale protopresbiteratelor sînt în restanţă 114; din 9 raţiocinii ale gimnasiului din Brad 8 sînt în restanţă; din 9 raţiocinii ale şcoalei capitale din Dobra 7 sunt în restanţă, şi cu toate 9 sînt în restanţă raţiociniştii fondului şcolar din Venetia inf. (prot. Păgăraş), ai bisericii patronate din Sibiu suburbial Iosefin etc. Faţă cu această stare a lucrurilor, comisiunea financiară propune:

I. Sinodul cu părere de rău s'a convins, că concludul seu din a. tr. pentru regularea acestor afaceri nu s'a executat, şi că peste tot consistorul nu intervine cu rigoare şi stăruinţă recerulă de importanţa acestui obiect; II: consistorul primeşte din nou în sarcinarea de a executa concludul amintit, comunicându-l în timpul cel mai scurt tuturor proropresbiterilor şi comunelor bisericesti, cari sunt în restanţă cu subşternerea raţiociniştilor, şi III: consistorul se îndatorează a veni în sesiunea viitoare cu raport despre rezultatul obţinut şi cu păreri despre măsurile de luat pentru regularea raţiociniştilor.

Aceste propuneri au dat ansă la o discuţie ce a ţinut peste o oră, la care au luat parte următorii deputaţi zicînd cam următoarele: Dep. Dr. N. Olariu (în calitate de referent consist.) observă, că deşi concludul nu s'a executat, dar' protopopii au primit ursorii pentru aşternerea raţiociniştilor; deputatul A. Nicoară: afirmînd, că datele cetite l-au deprimat, trebuie să constate că indolenţa în sus şi în jos unde nu se execută hotărîrile aduse, este condamnată, află propunerea comisiei de prea domoală, deoarece ce cu regrete nu se pot lua relele, ai căror cauzatori sîntem noi înşine; voind să previi rău, trebuie să aplicăm puţin fer roşu atât sus cât şi jos şi de aceea face aditamentul: „consistorul se îndrumă a exmite un ordin cu termen de 6 luni, în care timp au a se înainta raţiociniştile sub urmarea cercetării disciplinare“; deputatul Ioan de Preda nu acceptă termenul, care primit ar aduce cu sine punerea întregii archidieceze sub cercetare disciplinară; află cauza neaşternerei nu în renitenţă, ci mai mult în modul nepractic şi greoiu de raţiocinare; dep. cav. de Puşcariu adaugă: în cât neregula ar proveni din neglijenţa protopopilor, consistorul să trimită comisari pe spesele protopopilor; dep. V. Tordăşianu: se simte îndatorat a justifica neînaintarea raţiociniştilor gimnasiului din Brad, care raţiocinii, după descoperirile, ce s'au făcut de p. d. Dămian în comisia financiară, se află gata spre subşternere, lucru care până acum nu s'a făcut din cauza, că raţiociniştile reclamate de guvern cu ani înainte în cauza răscumpărării regalilor — nu s'au înapoiat de acolo de cât la finea a. tr.; purcezend mai departe din principiul, că dacă nu vom îngriji de buna chivernisire a averilor comunale, prea uşor am ajunge la secarea isvoarelor de venit în toate afacerile noastre bisericesti, nu are nimic în contra aditamentului propus, pe care nu-l află de loc prea aspru, deoarece ce cu vr'o 3 ani înainte, sinodul a conclud de-adreptul, ca şeful unui tract protopresbiterial tocmai din această cauză să fie pus sub cercetare disciplinară; în alte sesiuni sinodale s'au luat şi alte hotărîri şi mai aspre; răul e a se căuta în trista împregiurare, că dela introducerea regulamentului (1881) tot numai unii şi aceiaşi protopresbiteri sînt între cei ce desconsideră prescrierile şi unii din ei sînt mereu ca deputaţi în sinod; comunicarea textuală a concludului a. tr., nu-i vorbă, ar fi fost poate mai cu scop, dar dacă cugetăm, că statutul organic îndatorează pe epitropi, ca sub controla comitetului parochial să poarte raţiocinii în regulă, pe care să le încheie la finea fie-cărui an şi să le supună deliberării comitetului şi acesta sinodului parochial, de unde apoi au a se promova oficiilor protopresbiterile şi

de aici în primele două luni din an la consistoriul archidiecezan şi pe de-asupra este prescrieră cel puţin o scontrare de cassă pe an pentru protopresbiteri, — involuntar vii la întrebarea: acei protopresbiteri, cari de peste 15 ani n'au înaintat raţiocinii, cum şi-au împlinit îndatoririle impuse, şi cei ce n'au răspuns la nici-un ursoriu, în câte casuri au cerut intervenţia consistorului? cu un cuvînt culpabili sînt aceia, cari nu-şi fac datorinţa, etc.; în cât pentru greutatea în raţiocinare admisă de dl fiscal cons. Preda, basat pe praxa-i îndelungată de aproape 15 ani, cutează a afirma, că numai cel ce n'a făcut nici când raţiocinii o poate susţine aceasta; aici ar fi chemaţi a se plînge cei ce în regulă sînt cu raţiociniştile; între altele primeşte propunerea cu aditament cu tot; dep. Dr. Il. Puşcariu află neajunsurile în necunoştinţa de carte a epitropilor; rezultatele ce cu toate acestea s'au obţinut, sînt de natură a nu ne face de tot pesimişti; dep. T. Roşescu supărat pentru acuzele aduse protopopilor, atribuie răul sărăciei; au mai vorbit dep. Pasca, Dr. Buzura, după ceea-ce se primeşte cu mare majoritate propunerea comisiei, fără aditament.

Proxima şedinţă mâne Vineri la 10 oare a. m.

Reflexiuni.

(Urmare.)

Dînsul a rămas de minciună.

De-asemena invective insolente sînt şi afirmările lui, că eu aş fi făcut „muşama“ cauza popii Runcan, ale popii Moldovan din M.-Oarba, ale fondului protopopesc din Sighişoara şi altele.

Sînt pe deplin conştiu de poziţiunea şi responsabilitatea ce o am, dar' nu ţin pe N. Maneguţ nici demn, nici capabil şi nici competent, de a fi judecător asupra faptelor mele; ear încât pentru cauzele, în care mă învinovăteşte „de muşamale“, observ şi răspund nu pentru dînsul, că actele ce se referă la acele afaceri s'au rezolvat, ca şi altele, în calea sa şi la rîndul lor şi numai răutatea răsbunătorului „providenţial, patentat calomniator“ m'a putut aduce şi pe mine în combinaţiune într-o afacere, despre care eu până acum nu am avut nici o ştire.

Despre procederea mea sînt totdeauna gata şi cu faţa deschisă a da răspuns forului meu competent; este însă sub demnitatea mea şi nu mă simţ dator a răspunde unui gheşefar ca N. Maneguţ, care numai conştiu de chemarea sa preoţească nu e şi nu a fost.

Providenţialul (?) atribuindu-mi o influenţă atât de mare, încât aş fi în stare să fac muşama sau să cocoloşesc cauze, ce aparţin competenţei consistorului, uită şi nu vede, că prin această afirmare infamă suspiţionează, vatămă şi insultă pe consistor, faţă de care dînsul ar trebui să se poarte cu respectul cuvenit.

Dar' pe dînsul nu-l genează nesupunerea şi renitenţa faţă cu organele bisericesti superioare.

Din această cauză acest preot netrebniç a fost pedepsit în mai multe rînduri de consistorul archidiecezan, a fost pedepsit cu admoniare, cu dojană, cu canon în bani; dar nefolosind toate aceste pedepse, a fost pe mai mult timp suspendat dela oficiu şi beneficiu.

Deci nu mă prinde nici o mirare, când un om, care a tîrît în noroiul calomniilor pe toţi dignitarii bisericesti, începînd dela capul bisericii până la cel din urmă cancelist, dela juzii de curie până la cel din urmă scriitor, vine acum şi mă calomniază şi pe mine cu titlul „advocat flămînd, căpătuit la exactorat şi că nici când în viaţă n'am distins într'al meu şi al tîu“.

Asupra acestei calomnii infame, care se condamnă ea pe sine, se va pronunţa la timpul său forul judecătoresc competent, la care am recurs, şi de încheiere observ, că o lepră rea are biserică noastră în organismul său în persoana acestui preot decăzut

moraliceşte, alterat la minte, torturat de ambiţiuni imaginare şi de grandomanie, înrîutăţit la inima lui neagră şi certat cu toată lumea, care l'a şi trecut în condica celor alteraţi la creeri.

(Va urma.)

NOUŢĂŢI

Arad, 18 Maiu n. 1897

Majestatea Sa în Budapesta. Intreagă curtea domnitore se află deja în capitala Ungariei, încurajată în castelul regal din Buda. În timpul petrecerii Sale de două săptămîni în Budapesta, Majestatea Sa va asista şi la exerciţiile trupelor militare de acoşo. Ziua audienţelor este fixată pe Joi, 8/20 Maiu, pentru care s'au prenotat deja mai mulţi inşi.

Dr. Dr. Vuia, medicul curanţ al *Băilor Herculeane*, a plecat din Arad şi se află la postul său.

Pentru familia întemniţatului preot Ioan Neagu. În Nrul 79 al foii noastre am făcut un apel la generozitatea publicului român pentru ajutorarea sîrmaneii familii a părintelui Ioan Neagu din Gladna-Română, întemniţat pe timp de şese luni pentru „agitaţiune“. — În urma acestui apel, dl Mihail Pêrvu, profesor în Craiova, a colectat spre acest scop, într'un cerc restrîns, suma de 5 franci 20 bani, pe cari i-a trimis azi la administraţiunea ziarului nostru. Suma, care în banii noştri face 2 fl. 48 cr., — am trimis-o cu posta de azi soţiei întemniţatului: doamnei *Gizela Neagu*, preoteasă în Gladna-Română, p. u. Păget (Bănaţ), unde rugăm a se trimite de-a dreptul ajutoarele generoase pentru numita familie.

Societatea elevilor sîraci, la care membrii sînt în Arad şi Români, a ţinut Luni adunarea generală. Din raportul cetit de secretarul Kovács Vincze, profesor, rezultă că în anul ori mai bine: în iarna trecută societatea a îmbrăcat 297 orfani, ear' 140 au primit mîncare caldă în timp de patru luni. Capital, care aduce venite, societatea are 23.000 fl. Ear' din venitele curente (dela baluri şi colecte) societatea a spesat peste 6000 floreni.

Sîrbarea dela Pojon şi supărarea Maghiarilor. Duminecă, în 16 Maiu n., s'a petrecut în oraşul Pojon ultima sîrbare millenară maghiară, întîrziată din cauză că monumentul nu era încă isprăvit. Pojonul este un oraş cu mare renume în istoria Maghiarilor, căci, precum se ştie, acolo s'au încoronat regii maghiari din casa arpadiană în timp de aproape 300 de ani. Trebuia, prin urmare, că şi el să-şi aibă partea sa în sîrbarea naţională millenară a Maghiarilor. Culmea sîrbării de Duminecă a Pojonului, la care, pe lângă Majestatea Sa Monarchul şi alţi membri ai familiei domnitore, au asistat toate păturile înaltei societăţi a naţiei maghiare, — a fost desvîlirea monumentului ridicat de oraşul Pojon în memoria împărătesei-regine *Maria Terezia*.

Sîrbarea a fost măreaţă şi pompoasă; ea însă, în acelaşi timp, a pricinuit Maghiarilor şi o mare supărare. Causa este, că dintre toate corporaţiunile militare, politice, lumeşti şi bisericesti, câte s'au prezentat la M. Sa în ziua sîrbării, — numai delegaţiunea parlamentului maghiar, condusă de dl *Szilágyi Dezső*, president al camerei, n'a fost primită cu această ocazie.

Tren între Arad şi Lugoj. Advocatul *Matok Béla* din Budapesta a primit concesiune pentru construirea unei căi ferate vicinale între Arad şi Lugoj. Planul pentru această lucrare numitul avocat l'a comunicat ieri şi cu autorităţile oraşeneşti din loc, cari au promis ajutorul posibil spre

acest scop. Prin construirea acestei linii, Aradul s'ar pune cu *Orşova* în legătură mai directă şi cu 60 kilometri mai scurtă, pe de altă parte o mulţime de comune din Banat ar ave înlesnirea să grăviteze tot mai mult şi mai imediat spre Arad.

Producţiune interesantă. În teatrul ungueresc din loc se va produce mâne şi Joi seara dela oarele 6—8 celebrul profesor şi fisic *Albus* prin prezentarea interesantelor sale *tablouri electrice*, prin cari renumitul profesor pretutindenea a produs senzaţie şi a stors admiraţiunea publicului.

Urmările unui jubileu. În vara aceasta regina Victoria a Angliei îşi va serba cu deosebită pompă jubileul de 60 ani de domnie.—Intre altele, regina s'a decis, ca în cursul turneului său festiv prin strădele Londrei să viziteze şi cartierul sîracilor, numit Borough. Şi iată că această intenţie are deja urmări, la cari sigur că bătrana regină nici nu s'a gândit ne-cum să fi înut cont de ele. Anume: chiriaşilor din strada pe unde va trece convoiul festiv li-s'au întrezis în masă locuinţele, pe ziua jubileului, pentru-că în această singură zi odăile se vor pute închiria pe un preţ, care pe luni de zile va acoperi chiria îndatinată. De alt-fel, chiar şi societăţile de asigurare se pregătesc să tragă folos din jubileu. Voesc adecă să asigure pe privitori pentru casul, când regina ar trece pe un alt drum, nu pe cel pus în plan. Celor asiguraţi li-se va restituî în acest cas suma ce au plătit pentru posibilitatea de a vedé convoiul.

Mare nenorocire la tren. Pe o linie ferată, între staţiunile Walk şi Dorpat, s'a întemplat zilele trecute o groaznică nenorocire. Un tren militar, care transporta o mulţime de ostaşi, a derailat: 16 vagoane au fost răsturnate şi zdrobite cu desăvîşire; vr'o sută de soldaţi şi câţiva oficeri au fost omorîţi, ear' vr'o 60 de inşi au fost greu răniţi. Causa nenorocirii a fost înmuierea terenului în urma ploilor furtunoase.

Poşta redacţiunii.

I. L. Strada Dreaptă, 11 B.
Sph. M. s.

ULTIME ŞTIRI

Războiului greco-turc.

Atena, 18 Maiu n.

Vasele uşoare din flota apusană au îmbarcat toate trupele iregulate şi de linie cari au luptat la bombardarea Prevezei şi a Nicopolului. Ostilităţile au încetat astfel în Epirul întreg.

Larissa, 18 Maiu n.

O parte a legiunei streine a fost concediată din luptă. În urma ploilor continue, casurile de îmbolnăvire s'au foarte înmulţit. Oficerii se bucură foarte mult că se va încheia pace. Toată armata e obosită. *La Gribovo soldaţii au luptat 40 ore în continuu, în ploaie, nedurmiţi şi răbdând foame.*

Atena, 18 Maiu n.

Intre cei căzuţi în lupta dela Gribovo este şi generalul *Pappapanopolo*. Colonelul *Mannasici* a fost grav rănit la frunte şi la picior. Şi așa însă el a vrut să continue a lupta. L'au ridicat pe sus şi așa numai l'au putut duce la ambulanţă.

Causa pentru care au căzut atîţia Greci în această luptă, e că diviziunea lui *Golfinopolos* scoţînd pe Turci din poziţiunea ce ocupau, i-a prea urmărit până ce a ajuns în focul tunurilor turceşti aşezate la *Imaret* şi *Strevina*.

Redactor responsabil: Ioan Russu Şirianu.

Hajek Antal

Sticlărie, porcelan vase de peatră, oglinzi, cadre, rame de cadre și lampe

MARE DEPOSIT

in Arad, curtea de sticlărie, strada Furray Nr. 7.

Recomand marele meu deposit in care se află tot felul de articole ce cad in această categorie precum: garnituri pentru prânz, ceaiu, cafea mocca și pentru spălat, cele mai ieftine și in cel mai bogat asortiment. Cele mai fine garnituri lucrate din sticla indigenă și franceză — pentru vin, apă, bere și liqueur, foarte ieftine și fine.

Lampe pentru masă și de acățat Ditmar, pentru petrolu, de asemenea se află cele mai noue inventate, și de cele mai bune calități de lampe cu spirt; cele mai bune și durabile calități tacâmuri alpacca și Steyr, oglinzi, cadre și rame pentru cadre.

Arangiamente pentru hotelari, birturi, cafenele provăzute cu inscripții sau monograme; tot felul de articole pentru arangiarea de bucătărie in asortiment abundanț și excepțional de ieftine se pot căpăta.

În atelierul meu pentru văpsirea de porcelan

care e unicul in Arad și jur se execută obiectele cu mult gust. — Comandele pentru întregirea de garnituri se efectuează punctual.

Mai departe îmi permit a atrage atențiunea onorabl. domni neguțatori de vinuri și bere asupra renumitelor butelii Siemens, pentru vin, bere și cognac de calitate nelntrecută și cari exclusiv numai dela mine se pot procura.

De asemenea recomand atențiunei onorabl. comercianți din loc și provincie vasele mele de peatră indigenă pe care in urma unei favorabile cumpărări sânt înlesnit a le vinde ieftin ca nimeni altul.

Toate lucrările de sticlărie ce se cer la edificii le execut prompt și foarte ieftin.

Pe când rog onorab. public să binevoască a cerceta depositul meu semnez cu toată stima

Hajek Antal,

ARAD, curtea de sticlărie.

(46) 7—

„Victoria“

institut de credit și de economii,
SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții	fl.	300.000
Fond de rezervă	„	100.000
Depuneri	„	1.000.000
Circulația anuală	„	15.000.000

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interes fără privire la terminul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandei.

51— [4]

Directiunea institutului.

„MINERVA“

INSTITUT TIPOGRAFIC SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE

Cea mai ieftină tipografie!

Tipografia „Minerva“ din Orăștie, strada Berăriei Nr. 10, mărindu-și asortimentul, își oferă on. public serviciile sale pentru ori-ce fel de tipărire.

Fiind pusă in plăcuta pozițiune de a dispune de 6 mașini, și anume: 2 prese accelerate, mari, 2 prese de mână, mici, și 2 mașini: una de perforat și una de tălat, precum și de 112 soiuri de litere de cele mai moderne, cu mai bine de 200 clișeuri și felurite alte obiecte tehnice, — garantează pentru efectuare promptă, corectă și frumoasă, cu prețuri foarte ieftine!

„MINERVA“ primește mai departe să efectuească tipărituri de cărți și broșuri de ori-ce mărime, pe lângă invoeli de plată foarte ușoare, in rate dacă e de lipsă.

Pentru Bănci tipărește Bilanțuri, Acții, Libele de depuneri, Cărți, Documente de Cassă și tot felul de tipărituri.

➡ Pentru infățișare plăcută, atrăgătoare, se garantează. ➡

Directiunea institutului Tipografic

„MINERVA“.

41— [6]